7e JAARGe. № 103.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr. ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
" Java. " do. " 30.– " do. " 15.–
" Buitenbezn. " do. " 36.– " do. " 18.–
" Europa " do. " 50.–

De *OOSTPOST* verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

MAANDAG 12 DECEMBER 1859.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIËN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen wordenget roffen.

ADVERTENTIEN.

(*Voor de policie.*) De brug aan de *Kaliemaas* nabij het droogdok van de firma Curtis en Dormaer is van af den 13 t/m den 15den dezer voor de passage gesloten.

De Assistent Resident voor de policie.
(1620) E. DIBBETS.

POSTKANTOOR

Op den 14 dezer, des namiddags ten een uur, zullen Brievenpakketten worden gesloten voor Macasser, Badjoa en de Molukkes.

Soerabaya, 8 *December* 1859. (1599)
De Postkommies,
C. WELTER.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

VAN SOERABAYA.
Gedurende het jaar 1859.
In de maand December op den 19den.
des namiddags te vier ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 13*den December* 1859.
Bij den heer *D. D. van Boeckholtz* in de Chins. kamp van diverse kommissie goederen.

Op Woensdag den 14*den December* 1859.
Bij de heeren *Curtis en Dormaer* aan de Kalimaas van houtwerken en diverse goederen.

Op Donderdag den 15*den December* 1859.
Bij den heer *J. F. Neijman* op het Rustenburgerpad van meubelaire goederen enz.

Op Vrijdag den 16*den December* 1859.
Bij de heeren *B. J. van Eck en Co.* in de kampoong Bandaran aan de Kalimaas van cc. 1500 stuks balken. (1590)

HUWELIJKEN.

Getrouwd:
D. A. HOFLAND
en
A. C. BRONS.

Delft 19 *October* 1859. (1618)

STERFGEVALLEN.

Op den 10den dezer overleed na een langdurig en smartelijk lijden mijne geliefde echtgenoote Sara Wilhelmina Vieane.
S. M. POLAK.

Soerabaya, 12 *December* 1859.
Eenige kennisgave.
Verzoeke van rouwbeklag verschoond te blijven. (1616)

VENDUTIE.

Op Dingsdag den 13*den December aanstaande,*
BIJ
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
Van DIVERSE COMMISSIE GOEDEREN. (1604)

Op de VENDUTIE.

Van den 13*den December aanstaande.*
BIJ
D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Zal nog worden verkocht: **Witgoed, Gekleurde sprijen, Jaconet, Zijden slindangs,** do. **Sarongs,** do. **Kains, Nèige dameskragen,** gekleurde vierkante **Doeken, Verguide** en **Bronzen knoopen, Engelsche-Deursloten, Necessaires,** diverse soorten van vazen, fraai geschilderde **Werkdoozen** van **Spa-hout,** do. **Bijou** en **Handschoendozen, Bronswerk, Pleete olie** en **Azijnzetjes, Vingerglazen, Gember, Suiker in groote Stopflesschen, Zoija, Zackij, Brandij, Groene** chin. **Bloempotten, Tafelkleeden,** kleine **Stopflesschen, wit porceleinen Bloempotten, Fijn potlood, Spijkers,** 2 gouden **Horologie kettingen,** 2 do. **Armbanden** enz, (1615)

Op de VENDUTIE.

Van den 13*den December aanstaande.*
BIJ
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
Zullen nog worden verkocht:
GOUDEN DUCATEN
tegen 1 °/o vendusalaris. (1612)

Op de VENDUTIE.

Van den 13*den December aanstaande.*
BIJ
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
Zal nog worden verkocht: **EEN ZILVEREN SIRIEDOOS** met goud gemonteerd; het zilver weegt **37 SP. MATTEN** en het goud **20 SP. MATTEN.** (1610)

Op de VENDUTIE,

Van den 13*den December a. s.*
BIJ
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
Zullen worden verkocht **252** balen **KOFFIJ.** (1614)

VENDUTIE

Op Woensdag 14 *dezer.*
Van BALKJES en KROMHOUTEN bij kleine partijen afbraak, gedeeltelijk BRUIKBAAR gedeeltelijk voor BRANDHOUT; SPIJKERS in soorten bij kleine hoeveelheden en wat er verder zal worden voorgebragt.

Soerabaya, 7 *December* 1859. bij **CURTIS & DORMAER.** (1592)

VENDUTIE.

Op Donderdag den 15*den December*
ten huize van den heer Neijman op het Rustenburgerpad.
Van DIVERSE MEUBELEN en 50 STUKS BALKEN, Zoomede een MYLORD, een TENTWAGEN een Engelsche HANDCHAIS en twee Span WAGEN-PAARDEN, TUIGEN, ZADELS, enz. (1619)

DE HOUT-VENDUTIE

die geannonceerd was tegen *den* 30*sten November* is uitgesteld en zal alsnu plaats hebben
OP VRIJDAG DEN 16DEN DECEMBER A. S.
op de stapelplaats achter de Kampong Bandaran.
(1524) **B. J. VAN ECK & CO.**

EDEL EN ADEL,

(*Vervolg.*)

Te vergeefs smeekte Valérie hem om te vertrekken; zij moest een door Paul Robin nieuw beraamd plan aanhooren. Hij wilde, vergezeld van zijnen vader, Valérie met een goed rijtuig komen halen; zij kon alsdan geen voorwendsel meer hebben om te blijven, en de bewaking van het kasteel zou Marc worden opgedragen. Mejufvrouw de Castillac verwierp dit voorstel niet geheel, maar ongemerkt behield zij zich voor om den dag en het uur te bepalen, waarop haar oom en neef haar konden komen halen. Deze regeling geëindigd zijnde, stelde zij Paul, de doodelijke ongerustheid van zijnen, hem wachtenden, vader, zoo sterk voor, dat hij eindelijk besloot om haar te verlaten.

— Gegroet dan, mijne nicht! hernam hij, zich oprigtende, maar nu ik het middel weet om u te zien en te spreken zonder in iets de welvoegelijkheid te kwetsen, en uwe bijzondere verbindtenissen te breken, zal ik dikwijls hier terugkomen. Vergeten zal ik u niet; tegen uw zin, zal ik over u waken. Welnu, Valérie! vervolgde hij treurig op het oogenblik van zijn vertrek, zult gij niet eenige dienst van mij vergen om mijnen goeden wil op den proef te stellen?—

Valérie bedacht zich een oogenblik.

— Mijn neef! antwoordde zij, gij kunt mij eene dienst bewijzen. In de afzondering waar ik leef, is het mij moeijelijk, zoo niet onmogelijk, om iets van mijne broeders te hooren; uw vader heeft door zijne talrijke relaties de middelen om juiste berigten omtrent hun lot intewinnen; ik verwacht dus van uwe beleefdheid en van de zijne.....

— Ik begrijp u, mejufvrouw! onze buitenlandsche correspondenten en onze scheeps-kapiteins zullen daaromtrent bevelen ontvangen, dat beloof ik u; ik zelf zal u de tijdingen, welke mij zullen worden toegezonden, komen mededeelen.

Paul Robin kwam werkelijk verscheidene malen terug; doch hetzij dat hij zaken vernomen had, welke hij de arme Valérie niet wilde mededeelen, hetzij dat hem het lot de twee jonge edellieden geheel onbekend was gebleven, hij kon niets anders dan onvolledige berigten van hen geven. Onder de officieren der legerafdeeling van den Maarschalk de Belle-Isle, droeg niemand den naam van Castillac; mogt er zich in het leger iemand van dien naam bevinden, dan was hij bij de soldaten ingedeeld, onder welke het moeijelijk was hem te vinden.

Voor het overige waren de Fransche troepen altijd op marsch, waardoor naauwkeurige onderzoekingen onmogelijk werden gemaakt. Wat Jan betreft, van deze had men de zekerheid dat hij zich ingescheept had op den kaper *l'Exterminateur* in de haven van Teste; de kaper echter was, na een heet gevecht met een Engelsch schip, waarbij hij de nederlaag leed, zijn fortuin gaan zoeken in de Indische zee, sedert had men niets meer van hem gehoord. Deze tijdingen lieten veel te wenschen over; het arme verlaten kind verloor echter den moed niet. Nog altijd wachtte zij hare broeders, welke, beladen met rijkdommen moesten terug keeren, om de ouden roem hunner familie weder optebeuren.

Paul had getracht om haar op eene zachte manier te doen begrijpen dat zij eene ijdele hoop koesterde; honderde malen had hij er op aangedrongen dat zij de gastvrijheid, welke men haar aanbood, zoude aannemen; de stijfhoofdige Valérie wilde daar echter niets van hooren en scheen zich te vermaken met zijne illusiën.

Dagen en maanden vloden aldus heen. Zonder de onzekerheid over het lot harer broeders, zou zij een, alhoewel eenzaam, toch aangenaam leven hebben gehad. Een soort van overvloed heerschte thans in het kleine kasteel, waar vroeger armoede en bekrompenheid hun intrek hadden genomen. Marc Piton, de hofmeester van het huis, deed de zaken zijner meesters op eene werkelijk bewonderenswaardige wijze bloeijen; de schrale groenten, het linnen, de uitgehongerde koeijen en de vermagerde schapen werden tegen goud op verkocht. Ook kwam hij nimmer van de markten, in de nabuurschap

VENDUTIE WEGENS VERTREK

bij den Heer

J. S. VAN COEVORDEN,

TE GENTENG.

Op Dingsdag en Woensdag den 20 en 21sten December 1859.

Van eenen netten en wel geconserveerden inboedel, bestaande in: **Ledikanten, Banken, Stoelen, Tafels, Kasten, Mahoniehouten buffet** met **marmer blad,** eene bijzonder doelmatig ingerigte **Koopmans schrijftafel, Lampen** in soorten, **Spiegels, Schilderijen, Étagères** met voorwerpen, **Pendules, Thee- en Eetserviezen,** waaronder een van zeer fraai wit porcelein met gouden randen, compleet voor 36 personen, met waarlooze stukken; **Tafel-zilver** en een in Europa vervaardigd **Zilver theeservies** met **Kristallen bijbehooren,** eene **Prachtsabel** Turksch model, **Kristal, Glas- en Aardewerk,** koperen en ijzeren **Keukengereedschappen** en **Gebakvormen.**

Voorts een **Vis-à-Vis,** eene zeer ruime **Palanquin, Javaansche** en **Makassaarsche Wagenpaarden, Tuigen,** diverse **Toestellen, gereedschappen** en **preparaten** voor **Galvanoplastiek, Vergulden** en **Verzilveren;** eene uitmuntende **Stereoscoop** met 50 glazen en platen, eene fraaije collectie **Bloemen in potten** enz, (1573)

VERKOOP BIJ INSCHRIJVING.

Van EEN ERF, bebouwd met EEN STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS, gelegen in de kampong *Temengoengan*, verponding nummer achttien, thans bewoond door den advocaat Mr. W. H. 's Jacob.

Het perceel wordt verkocht in den staat, waarin het zich thans bevindt en zonder eenige vrijwaring. De eigenaar reserveert zich het regt om hetzelve al of niet aan den hoogsten inschrijver te gunnen.

Inschrijvings billetten kunnen worden ingediend tot *Vrijdag den 30sten December e. k.* des voormiddags ten elf ure, ten kantore van den ondergeteekende, op welk tijdstip de opening zal plaats hebben.

Nadere inlichtingen te bekomen bij den Heer J. H. Munter.

(1618) T. A. KLINKHAMER.
Waarn. Notaris.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op een nader te bepalen dag in den loop van de maand *December* 1859 zal door **D. D. VAN BOECKHOLTZ,** publiek worden verkocht:

De *Romp* van het Ned. Indische Fregatschip

FULKUS SO-OOT,

(vroeger genaamd Prins Hendrik).

Groot **451.** Lasten, met een groot anker en ketting waaraan dezelve alhier op de reede ten anker ligt.

De MASTEN, STENGEN, RAAS, ZEILEN, BLOKKEN, ANKERS, KETTINGEN, STAAND en LOOPEND TUIG, SLOEPEN, en verdere INVENTARIS van bovengenoemd schip zullen afzonderlijk verkocht worden in een van de pakhuizen van de Heeren Hill Broekman & Co, aan de *Kaliemaas.* (1609)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP AMBON,

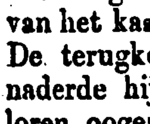

Kapt. Vogel,
vertrekt via Macassar, Timor Koepang, Delhi naar de Molukkos *op den 15den a. s.*

(1593) **W. CORES DE VRIES.**

STOOMGELEGENHEID.

Naar Batavia via Samarang.

Gedurende de maand *December,* zal elke Zondag zijnde den 4den 11den 18den en 25sten een der stoomschepen van den ondergeteekende naar bovengenoemde plaatsen vertrekken.

(1546) **W. CORES DE VRIES.**

HET VERTREK

DER STOOMBOOT OENARANG,

Kapitein S. van Hulstijn,
gedurende deze maand is bepaald als volgt:

Van Batavia naar	Samarang en Soerabaya	4 en 18.
„ Samarang „	Soerabaya	7 „ 21.
„ Soerabaya „	Samarang en Batavia	11 „ 25.
„ Samarang „	Batavia	13 „ 27.

Informatien te bekomen bij
De Agenten,
(1547) **ADAM & CO.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden per het extra snelzeilend Nederl. clipper schip

ECLIPSE,

Kapt. C. J. Doekzen,
de doelmatige en zoo gunstig bekende inrigting van dezen bodem voor passagiers wordt bijzonder aanbevolen.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de agenten alhier, **Batavia** en **Samarang.**

Soerabaya, B. KOPERSMIT & CO.
12 *December* 1859. (1617)

GROOTE LOTERIJ,

TEGEN *f* 50.— HET LOT.

trekking op een nader te bepalen dag in Februarij:

BESTAANDE

uit VIJF PRIJZEN als:

Een paarlen DAMESGARNITUUR getaxeerd	*f* 2000.
Een DIAMANTEN RING en BRACELETTEN.	„ 250.
Een KOPPEL PISTOLEN in kist	„ 150.
Een ZILVEREN CIGAREN KOKER	„ 60.
id. id. TAFEL SCHEL	„ 40.

te bezigtigen bij den heer POLAK.
(1621)

(*Gratis*) SUBCOMMISSIE VAN ONDERWIJS.

Gekommitteerde H. H. leden over December.

Ds. MOUNIER, PREDIKANT.
Mr. COSTER, president van den Raad van justitie.

(1611) **J. HAGEMAN Jcz.**
Secretaris.

STEMPELPERS

VAN

LE ROY & CO.

De ondergeteekenden leveren hun postpapier met naam of initialen gestempeld, tegen denzelfden prijs als het ongestempelde.

Voor de zoo algemeen gewilde *hoogdruk*-visitekaartjes rekenen zij niet meer als voor gewone druk. (1591)

ER WORDT TE KOOP GEVRAAGD.

EEN GEBRUIKTE TABAKSPERS.

Adres.
(1606) HILL BROEKMAN & CO.

WORDT TE KOOP GEVRAAGD.

EEN SUIKERMOLEN COMPLEET

EN

TWEE CENTRIFUGES.

Zij die bovenstaande machinerien in voorraad mogten hebben, of wel binnen kort uit Europa te wachten zijn en tot verkoop genegen, gelieven aan ondergeteekenden, te Batavia of alhier, daarvan kennis te geven onder opgave van dimensiën, fabriekanten en prijs.

Soerabaya, SCHIMMELPENNINCK & CO.
9 *December* 1859. (1600)

PER MAIL ONTVANGEN.

ALMANAKKEN VOOR 1860.

ALMANACH	COMIQUE	*f* 1.50
IDEM	PROPHÉTIQUE	„ 1.50
IDEM	DU MAGASIN PITTORESQUE	„ 1.—
IDEM	D'ILLUSTRATIONS MODERNES.	„ 2.—

(1605) **LE ROY & CO.**

WISSELS OP AMSTERDAM.

(1607) Bij HILL BROEKMAN & CO.

Propatria papier voor concepten en couverten à *f* 6.— per riem.

Idem in soorten; het beste afgesneden kost niet meer dan *f* 10.— per Riem.

Velijn Papier Schrijf en Mediaan formaat in vele soorten.

Verders **Groot en klein mediaan, naturel** in alle kleuren, **kardoes-marmer-** en **bordpapier, polka carton, post-papier** in vele soorten, **Papier sans fin, decalqueer linnen** en **decalqueer papier** prima kwaliteit.

Enveloppes in linnen en papier in alle formaten, ook voor propatria in de lengte op de helft gevouwen.

Inkt in vele soorten als:

Alizarin schreib-und copir Tinte, in groote kruiken voor kantoren, en in kleine tonfleschjes, **encre inaltérable,** Guyots **encre de la petite vertu.**

Ackermans en andere **verwdoozen.**

Fijne passerdoozen en losse teekeninstrumenten als **trekpennen, passérs, driehoeken teekenhaken** en **paralellen.**

Smalkalder Boussoles en **Kompassen**

Lunds en **Perrij potlooden** met waarlooze stiften met deviesen.

Presse.Papiers, liassen met knijpers à ressort en **brievenclips.**

Faber teeken- en andere potlooden.

Aard en **hemelglobes** met hollandsche en duitsche tekst en **Newtons terrestrial globe.**

Inktkokers met de laatste daarop toegepaste verbeteringen als, fermetage hermétique par verre sur verre, en anti-corrosive inkstand.

Superieure **Roode inkt.**

Beste Engelsche **Merk inkt.**

Stalen pennen in minstens 50 soorten van de gerenommeerdste fabriekanten.

Liassen, Kantoorband en **Kantoorgaren.**

Maroquin leder.

Heeren en Dames **Schrijf** en **Toilet Necessaires, Schrijfcassetten, Cigaren Kokers,** en **Standaards, Portemonnaies, Brieven-** en **Wisseltasschen, Notitieboekjes, Brievenlak** in soorten; ook geparfumeerd.

(1608) Bij **LE ROY & CO.**

---

terug zonder, buiten aanzienlijke sommen, allerhande levensmiddelen, welke hij voor het welzijn zijner jonge meesteres noodig achtte, medetebrengen. Valérie welke nimmer in eenen dergelijken overvloed had geleefd, scheen zich echter daarover niet te verwonderen; zij betreurde de afwezigheid harer broeders, welke hen daarvan verstoken deed zijn, en met te meer verlangen haakte zij naar den oogenblik hunner terugkomst.

Het gevaar van den zandduin, die gevaarlijke nabuur van het kasteel, scheen van dag tot dag grooter te worden. De terugkeer in zijne loop had niet lang geduurd, en thans naderde hij het kasteel met eene snelheid, alsof de verloren oogenblikken moesten ingehaald worden. Achttien maanden na het vertrek der heeren de Castillac, had hij de tweede verdieping bereikt, waardoor Valérie verpligt was geworden om de kamer van een harer broeders te betrekken. Niet dan met de uiterste moeite en met gevaar van door de nederstortingen te worden verzwolgen, kon Marc 's avonds binnen komen; en het zand klom nog altijd. Te vergeefs waarschuwde de herder haar, om aan hare veiligheid te denken; zij geloofde geen gevaar te duchten te hebben.

— Neen, Marc! ik mag het heilige overblijfsel, wat mij mijne broeders hebben toevertrouwd, nog niet verlaten. Eene overhaasting zou mij verwijten berokkenen. Voor u bestaat gevaar in het uit-en ingaan, laat mij daarom alleen hier, en blijf met uwen helper in den schapenstal wonen. Wanneer gij mij eens in de acht dagen versche levensmiddelen kunt bezorgen....

— Neen, mejufvrouw! hernam de grijsaard; ik heb beloofd uw lot te deelen, en dit zal ik ook doen. God en de H. Maagd zijn echter mijne getuigen dat ik u vrij en gelukkig, ver van deze vervloekte plaats, zou willen zien.

Eindelijk werd het gevaar zoo groot, dat Valérie zelve het niet langer kon ontkennen. Het zand bereikte de derde verdieping van het kasteel, en men was in dat jaargetijde, waarin de oostewinden het hevigst zijn. Een storm kon in eenen nacht de vernietiging van het voorvaderlijke gebouw voltooijen De duin, gelijk aan eenen sterken worstelaar, had den ouden toren geheel omvat; eene laatste poging, en de adellijke woning der Castillac's ging voor immer verdwijnen.

— In dat oogenblik kwam Paul Robin, welke zeker geheime middelen in het werk had gesteld, om te weten wat op Castillac voorviel, zijne nicht een bezoek brengen. Op den duin staande was hij thans zoo digt bij de borstwering, dat de jonge lieden elkander bijna konden bereiken. Paul toonde op nieuw aan Valérie het gevaarvolle van haren toestand, met gevouwen handen smeekte hij haar om het kasteel te verlaten.

Mejufvrouw de Castillac beriep zich, zooals gewoonlijk, op haren plegtigen eed. „Voor het overige, vervolgde zij op een mistroostigen toon, daardoor de gedachte uitdrukkende, welke zich sedert eenigen tijd aan haren geest had voorgedaan, indien het den wil van God is dat ik met de woning mijner vaderen verga, waarom zou ik er mij dan niet aan onderwerpen! Waarvoor dient mij een leven, dat mij tot last voor mijzelven en voor anderen is? — Het zal een schoonen dood zijn, den naam waardig welke ik draag! — Paul! laat de Voorzienigheid handelen.

— Waartoe u het leven dient, ondankbare en hoogmoedige Valérie! riep Robin buiten zich zelven; gij kondet mijn geluk uitmaken, van mij die u zoo teeder bemin — hebt gij dit dan nimmer bevroed?—

Zij bewaarde een oogenblik het stilzwijgen.

— Paul! hernam zij met eene ongekunstelde droefheid, waartoe die bekentenis, daar ons zoo vele hinderpalen scheiden? Wanneer zelfs mijne trotschheid als arm meisje, mij toestond om uwe hand aantenemen, van u, die een zoo onmetelijk vermogen bezit, dan nog zou het voorbeeld uwer moeder, wier huwelijk zulke noodlottige verdeeldheden in onze familie heeft gebragt, mij reden geven om mij te bedenken. Is het niet beter te sterven, dan een voorwerp van minachting voor mijne naaste betrekkingen te worden?

(*Wordt vervolgd.*)

HOLLOWAY'S PILLEN.

Dit wonderbaar geneesmiddel zoo algemeen bekend in Holland wordt thans met het beste en gelukkigste gevolg in Java gebruikt. Gelukkiglyk zyn deze Pillen in de hospitalen ingevoerd geworden en hebben dezelve wonderbare genezingen bewerkstelligd in gevallen die men als hopeloos beschouwd. Voor Lever en Maag ongesteldheden zyn ze een zeker geneesmiddel, en de ontstekende galachtige krankheden, zoo gemeen in heete luchtstreken, de ongeregeldheden van het ligchaamsgestel voortvloeyende uit gebrek aan veerkracht, ten gevolge der kwyning welke altyd meer of min uit eene langdurige hitte ontstaat, kunnen nimmer zoo volkomen genezen worden als door Holloway's Pillen. Dezelve hergeven aan maag, lever en nieren, wanneer de een of ander dezer organen ongesteld is, eene gezonde actie. (1530)

De ondergeteekenden hebben regtstreeks van Professor Hollowaij ontvangen een nieuw factuur zijner medicijnen, die doorloopend ten hunnent verkrijgbaar zijn in doozen en in potten van *f* 1.—; van *f* 3.—, en van *f* 5.— elk, naar gelang van derzelver grootte.

LE ROY & CO.

BENOEMINGEN, BESLUITEN, enz.

JAVASCHE COURANT

van den 7den December 1859 N°. 98.

Bij Koninklijk besluit van den 23sten September 1859. No. 74. is benoemd tot architect bij de burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indie, de civile architect A. van der Velde Cz.

Bij Koninklijk besluit van den 27sten September 1859, No. 44. zijn benoemd tot ambtenaren voor de dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indie, de heeren J. van Roijen en C. L. Blume jr.

Civiel Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kommies tevens griffier bij den landraad te Billiton, J. Nettekoven.

BENOEMD:

Tot lid in den raad van justitie te Batavia, de president van den raad van justitie te Amboina mr. Th. H. van Rees.

Tot president van den raad van justitie te Amboina, het lid in den raad van justitie te Samarang mr. L. Hovij.

Tot lid in den raad van justitie te Macasser, W. Jonas, koopman aldaar.

Tot substituut officier van justitie bij den raad van justitie te Samarang, de eerste kommies op het parket van den procureur-generaal bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie, mr. J. van der Pant.

Tot griffier bij den omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java, de substituut-griffier bij den raad van justitie te Sorabaya mr. E. J. L. de Sturler.

Tot eersten kommies op het bureau van den chef over de geneeskundige dienst, J. van Seijf, thans tijdelijk belast met de waarneming van die betrekking.

Marine Departement.

ONTHEVEN:

Op zijn verzoek, eervol, van de verdere waarneming der betrekking van kommies-expediteur (militair ambtenaar der derde klasse) bij de directie der genie, de sergeant voor memorie bij het corps sappeurs J. C. Diemont.

GEPLAATST:

Bij het garnizoen te Meester-Cornelis, de officier van gezondheid der derde klasse P. D. Lusink, onlangs uit Nederland aangekomen.

NEDERLANDSCH INDIE.

— Men schrijft ons van Cheribon dd. 1 Dec. jl., dat daar weder woelingen heerschen onder de Hadjis, ook ten gevolge der terugkomst van een broeder van *Sentot* van Mekka.

Eenige ingezetenen van Cheribon hebben daarom het ondervolgende rekwest ingediend aan zijne Excellentie den Gouverneur Generaal van Ned. Indie.

Aan

Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal over Ned.-Indië, enz. enz. enz.

Geven met verschuldigden eerbied te kennen de ondergeteekenden, ingezetenen der residentie *Cheribon*.

dat het onzen beminden koning in zijne, bij de opening der Staten-Generaal uitgesprokene rede, heeft behaagd te zeggen: dat hij voor het behoud van *Indië* ook voornamelijk rekende op de vaderlandsliefde van dezelfs ingezetenen,

dat het Uwe Excellentie bekend is, hoe verleden jaar onder de bevolking onrust heeft geheerscht, aangestookt door fanastisme van hadjies;

dat het blijkt, dat, welverre die onrust thans bedaard zoude zijn, dezelve integendeel nog heerscht en wederom dreigende brandbrieven worden nedergelegd.

Redenen waarom ondergeteekenden vermeenen, dat thans het oogenblik gekomen is, om van hunne vaderlandsliefde blijken te geven, vooral daar hun eigen behoud er het eerst mede is gemoeid, en daarom verzoeken van Uwe Excellentie het volgende:

1°. Verlof tot oprigting eener Scherpschutters-compagnie te *Cheribon*, onder bevel van het bestuur.

2°. dat aan die leden dezer compagnie, niet bij magte zich wapenen aante schaffen van wege het gouvernement minié-geweren met baijonetten worden uitgereikt;

3°. dat alle ondergeschikte regelingen dezer scherpschutters-compagnie worden opgedragen aan het bestuur van *Cheribon*.

CHERIBON, 't Welk doende.

1 *December* 1859. (*Volgen* 34 *handteekeningen*.)

De geschiedenis van Nederlandsch- zoowel als van Britsch-Indie bewijst, dat woelingen onder de inlandsche bevolking nooit een ernstig karakter aannemen, wanneer geene voorname hoofden in het spel zijn. In Nederlandsch-Indie, vooral op Java, is ook van zoodanigen weinig te vreezen door de goede gezindheid der inlandsche hoofden, die tevens ambtenaren zijn, en elke poging tot tegenkanting krachtig zullen helpen onderdrukken.

Desniettemin achten wij het hoogst doelmatig, dat de regering het oprigten van gewapende korpsen Europeanen toesta en aanmoedigen. Zij geven een goeden steun aan de plaatselijke besturen, en in elk geval is het beter *bewaard* dan *beklaagd*.

(*Bat. H.*)

— Door Z M den koning zijn, op daartoe dienende requesten, brieven van naturalisatie verleend aan.

Nicholaus Hans Willem Stamphius Whitton,

Donald Crawford, en *Manuel Paulino*.

SAMARANG. — In den morgen van den 24sten November is op de buiten-reede gearriveerd het Engelsche schip *Remnijde*, gevoerd door J. S. Bras, medebrengende achtien Boeginezen, welke door genoemden gezagvoerder in volle zee op omtrent 200 Engelsche mijlen noordelijk van de reede zijn aangetroffen, en beweren een gedeelte uittemaken van de bemanning der verongelukte schoener *Fatahoel Barkat*, te huis behoorende te *Pagatan* (*Bandjermasin*).

Genoemde schipbreukeligen zijn door den resident aan den kapitein der Boeginezen te *Samarang* overgegeven tot tijd en wijle eene geschikte scheepsgelegenheid zich zal voordoen om hen naar *Pegatan*, zijnde de plaats van waar zij voorgeven afkomstig te zijn, te vervoeren.

SOERAKARTA. — Op de in aanbouw zijnde suikerfabriek te *Delangoe*, toebehoorende aan de heeren *Meisner* en *van Raalten*, is den 22sten. November op den middag een gedeelte van het dak ingestort, ten gevolge van een zware rukwind, waardoor een 15tal timmerlieden, op dat dak werkzaam, van hetzelve zijn afgeslingerd en sommigen eenige belangrijke kneuzingen hebben bekomen.

Van wege den fabrikant zijn onmiddelijk de noodige maatregelen genomen om te voorzien in het lot dezer ongelukkigen door eene zorgvuldige geneeskundige behandeling; terwijl in hun onderhoud en dat hunner betrekkingen wordt voorzien, totdat zij geheel hersteld zullen zijn, hetgeen met sommigen hunner reeds het geval is. (*J. C.*)

— Wij ontleenen het navolgende uittreksel uit eenen brief, ons door eene welwillende hand ter plaatsing afgestaan, behelzende eenige tijdingen van Banjermassing.

16 Nov. — Van 2 kanten zijn er thans Kolonnes uit naar het Moeningsche, eene van Martapoera en eene van Pengaron.

18 Nov. — Heden ontvingen wij tijding van de uitgezonden Kolonnes. Moening is genomen en het geheele land verwoest. Er schijnt vinnig te zijn gevochten; van onzen kant hadden wij 7 dooden en 5 gekwetsten.

16 Nov. — De vijand heeft een enorm zwaar verlies geleden, zij waren zonder Vuurwapenen onder het Kanon- en Geweervuur met Lans en Klewang tegen de Kolonnes ingeloopen, hebben daardoor zeer vele dooden gemaakt, doch zijn bij hoopen nedergeschoten. (*Sam. Adv. bl.*)

Berigten betreffende het Oost-Indische Leger enz.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Op den voordragt van Onzen minister van staat, minister van kolonien, van den 15den October 1859, Lit. O 4. hebbende onder anderen tot bijlagen eenen brief van den gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie, van den 2den Junij 1859, n°. 466/20 en daarbij overlegde documenten, betreffende voorstellen van de directie van het weduwen- en weezenfonds der officieren van landmagt in Nederlandsch Indie, tot wijziging van contributien aan en der bedeelingen uit dat fonds.

En willende tevens art. 13 en de daarmede in verband staande artikelen van het reglement voor het genoemde fonds in overeenstemming brengen met den zin en de letter van het koninklijk besluit van den 2den Januarij 1839, n°. 90 (*Indisch Staatblad* n°. 26), aan hetwelk die artikelen zijn ontleend,

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De ondervolgende artikelen van het, op magtiging van het opperbestuur, bij besluit van den vice-president, waarnemenden gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie, van den 5den October 1841 n°. 4 (*Indisch Staatsblad* n°. 33). vastgestelde reglementen voor het weduwen en weezenfonds der officieren van de landmagt in Nederlandsch Indie, worden, te rekenen van 1 Januarij 1860, in dier voege gewijzigd, dat;

a. de in art. 9 vermelde en in het koninklijk besluit van den 2den November 1842, n°. 60 gewijzigde schaal der hoofdsom, voor het aangaan van een huwelijk in eens te storten, zal zijn voor eenen:

luitenant-generaal *f* 1800; generaal-majoor *f* 1600; kolonel *f* 1400; luitenant-kolonel *f* 1200; majoor *f* 1100; kapitein *f* 900; 1ste luitenant *f* 700; 2de luitenant *f* 600,

b. art. 11 wordt gelezen als volgt:

„Officieren, wier huwelijk door den dood hunner echtgenooten of door echtscheiding ontbonden is, tot eenen hoogeren rang bevorderd wordende, terwijl uit dat huwelijk nog kind of kinderen aanwezig zijn die in de termen vallen van den in art. 20 vermelden onderstand te kunnen genieten, moeten voldoen aan het bepaalde in art. 14."

c. art. 12 wordt gelezen als volgt:

„Wanneer een tweede en verder huwelijk, van een der in art. 11, vermelde officieren op eene der in dat art. genoemde wijze ontbonden is, moeten die officieren indien zij tot eenen hoogeren rang worden bevorderd, terwijl uit hunne of uit een of meer hunner vroegere huwelijken nog kind of kinderen aanwezig zijn die in de termen vallen den in art. 20 vermelden onderstand te kunnen genieten, voor het kind of de kinderen uit ieder bed afzonderlijk, voldoen aan het bepaalde in art." 14.

d. Art. 13, reeds gewijzigd op magtiging van het opperbestuur, bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie van den 2den April 1857, n°. 45 (*Indisch Staatsblad* n°. 31), wordt gelezen als volgt:

„In geen geval zullen, met opzigt tot het regt op den in art. 20 vermelden onderstand, de kinderen uit meer dan een huwelijk gesproten, te zamen genomen worden, maar die uit ieder bed afzonderlijk in aanmerking komen bij de beslissing der vraag, of er al dan niet en tot welk bedrag, termen zijn tot het toekennen van onderstand."

e. de in art. 14 vermelde en in het sub *a* genoemde Koninklijk besluit gewijzigde contributie bij rangsverhooging van gehuwde officieren zal bedragen voor eenen:

luitenant-generaal, generaal-majoor en kolonel *f* 200., luitenant-kolonel *f* 100., majoor en kapitein *f* 200., 1sten luitenant *f* 100.,

en dat deze contributie, alsmede de verhooging op dezelve in evenredigheid der jaren, welke de vrouw jonger is dan de officier, moeten worden aangezuiverd in de *twaalf* eerste maanden nadat de rangsverhooging verkregen is, elke maand met 1/12de.

f. art. 16 wordt gelezen als volgt:

„Bij overplaatsing van de landmagt in Nederland bij die in Nederlandsch Indie moeten gehuwde officieren, en gehuwd geweest zijnde officieren, die kind of kinderen hebben, nog vallende in de termen van in art. 20 vermelden onderstand te kunnen genieten, voldoen aan het bepaalde in de artt. 9,10,11,12 en 14.

„In mindering van het dien ten gevolge aan het fonds verschuldigde zal strekken het aan hetzelve overgemaakt wordende bedrag van het, wegens 10- en 5jarig fournissement of wegens inleggelden, door hen bijgedragene aan de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt in Nederland.

„De gewone contributie dezer officieren vangt aan met den dag waarop zij in het genot van Indisch tractement gesteld worden, te verrekenen na aankomst in Indie, met inachtneming van het bepaalde in art. 5.

„Indien een gehuwd officier, of een gehuwd geweest zijnde officier, die kind of kinderen heeft nog vallende in de termen om onderstand te kunnen genieten uit de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt in Nederland, van de landmagt in Nederlandsch Indie bij die in Nederland wordt overgeplaatst, zal het fonds aan de voormelde kas uitkeeren, zoodanig bedrag als aan dezelve voor inleggelden verschuldigd is, naar den rang dien de officier bekleedt, of zooveel minder als aan het fonds is bijgedragen overeenkomstig de artt. 9, 10, 11, 12 en 14.

„Wanneer het aan het fonds bijgedragene het bedrag van het verschuldigde aan de voormelde kas overtreft, verblijft het meerdere aan het fonds.

„De gewone contributie voor deze officieren eindigt van en met den dag waarop zij bij de landmagt in Nederland in betaling komen, met inachtneming van het bepaalde in art. 5."

g. Aan art. 17 wordt toegevoegd een nieuw lid van den navolgenden inhoud:

„Gepensioneerde officieren, die naar aanleiding van art. 9 en van het 2de lid van dit artikel, gerekend zijn of toekomstig zullen moeten worden, bij het aangaan van een huwelijk uitdrukkelijk van het deelgenootschap aan het fonds ten behoeve hunner vrouwen en kinderen te hebben afgezien, hetzij omdat zij vóór het aangaan van een huwelijk, ofschoon daartoe vergunning verzocht hebbende, niet bij magte waren of zullen zijn, om de voorgeschreven stortingen in eens te voldoen, of omdat zij tot het aangaan van hun huwelijk de vereischte toestemming niet verzocht hebben of zullen hebben, zullen het voormeld deelgenootschap alsnog kunnen verkrijgen, wanneer zij wat het verledene betreft, uiterlijk binnen den tijd van één jaar nadat de tegenwoordige bepaling in de *Nederlandsche Staats-courant* en in *het Staatsblad van Neerlandsch Indie* zal zijn afgekondigd, en wat de toekomst aangaat, uiterlijk binnen den tijd van één jaar na het voltrekken van hun huwelijk, na daartoe gevraagde en verkregen vergunning de bepaalde stortingen in eens bewerkstelligen, met bijbetaling van 10 per cents verhooging."

h. De in art. 18 vastgestelde en in het sub *a.* genoemde koninklijk besluit gewijzigde schaal der weduwen-pensioenen zal zijn, voor de weduwe van eenen:

luitenant-generaal *f* 1800., generaal-majoor *f* 1600; kolonel *f* 1400., luitenant-kolonel *f* 1200., majoor *f* 1100., kapitein *f* 900., 1sten luitenant *f* 700., 2den luitenant *f* 600.

i. Art. 19, reeds gewijzigd in het sub *a* genoemde koninklijk besluit, wordt gelezen als volgt:

Ten behoeve der nagelaten wettige of door een opgevolgd huwelijk gewettigde kinderen van eenen overleden deelgenoot, de weduwe in leven zijnde, wordt door dusdanige weduwe, boven haar pensioen, jaarlijks, eene gratificatie uit het pensioenfonds genoten ten bedrage, voor:

een kind van *f* 96; twee kinderen van *f* 168; drie kinderen van *f* 228; vier kinderen *f* 264; vijf en meer kinderen *f* 288; met dien verstande evenwel, dat bij de berekening van de verschuldigde gratificatie slechts in aanmerking komen de kinderen, die niet in de termen vallen van de §§ *d* en *e* van art. 21."

k. § *e* van art. 21 wordt gelezen als volgt:

„Voor *meisjes* met de maand na die in welke zij haar 24ste jaar zijn ingetreden, zijn gehuwd of overleden.

l. Art. 23 wordt gelezen als volgt:

„Weduwen van deelgenooten aan het fonds, kinderen hebbende die nog vallen in de termen om onderstand te kunnen genieten, door deelgenooten bij haar in huwelijk verwekt of door hun huwelijk gewettigd, hebben bij hertrouwen aanspraak op de helft van den onderstand in art. 20 vermeld, met stilstand der gratificatie, vermeld in art. 19.

„Eene weduwe, welke aangehuwde kinderen heeft, door haren overleden echtgenoot in vroeger huwelijk verwekt of daardoor gewettigd, zonder dat hun vader, ter zake van dat vroeger huwelijk, het deelgenootschap aan het fonds heeft verkregen, verliest, wanneer zij die kinderen verstoot of geene behoorlijke zorg voor hen draagt, zoovele gedeelten van haar pensioen min één, het getal van die verstooten of onverzorgd gelaten kinderen, met bijtelling van haar zelve, bedraagt.

„De aldus door de weduwe verloren gedeelten van haar pensioen, worden aan de verstooten of onverzorgd gelaten kinderen toegekend, tot dat het langst regthebbende verkeert in de termen der §§ *d* en *e* van art. 21, als wanneer het door hen genotene aan het fonds vervalt, zonder ooit weder aan de weduwe te kunnen worden toegekend.",

m. Art. 24 wordt gelezen als volgt:

„Hertrouwde weduwen van deelgenooten aan het fonds, op nieuw in den weduwenstaat gerakende, worden hersteld in het genot van haar vroeger pensioen, wanneer zij, ten gevolge van haar laatste huwelijk geen regt hebben op een pensioen uit eenig ander onder 'sgouvernements bescherming gesteld weduwenfonds, gelijkstaande aan of meer bedragende dan het vroeger aan haar uit het fonds toegekend geweest zijnde pensioen.

„Indien haar, ten gevolge van haar laatste huwelijk, uit eenig ander onder's gouvernements bescherming gesteld weduwenfonds, een pensioen te beurt valt minder bedragende dan dat vroeger aan haar uit het fonds toegekend geweest, wordt uit het fonds slechts het bedrag van het nadeelig verschil aan haar uitgekeerd.

„In de beide voormelde gevallen vervalt de onderstand, toegekend geweest overeenkomstig art. 23, en worden voor de daarbij betrokkene kinderen, die nog niet verkeeren in de termen der §§ *d* of *e* van art. 21, weder de gratificatien toegekend, vermeld in art. 19.

„Ten gevolge van haar hertrouwen slechts aanspraak hebbende op een minder pensioen uit het fonds dan het vroeger genotene, wordt de hertrouwde weduwe, na op nieuw in den weduwenstaat geraakt te zijn, hersteld in het genot van haar vroeger pensioen, met toekenning aan hare uit haar vroeger huwelijk aanwezige kinderen, die nog niet verkeeren in de termen der §§ *d* of *e* van art. 21, van de gratificatien vermeld in art. 19, met intrekking, van den onderstand, toegekend geweest overeenkomstig art. 23.

„Indien uit het laatste huwelijk ook kinderen aanwezig zijn, nog niet verkeerende in de termen der §§ *d* of *e* van art. 21, wordt te hunnen behoeve toegekend de onderstand in art. 20.

„Wanneer het later pensioen uit het fonds daarentegen meer bedraagt dan het vroeger genotene, wordt de weduwe niet in het genot van haar vroeger pensioen hersteld, maar wordt ten behoeve van hare uit haar vroeger huwelijk aanwezige kinderen, die nog niet verkeeren in de termen der § § *d* of *e* van art. 21, met intrekking van den onderstand toegekend geweest overeenkomstig art. 23, toegekend de onderstand vermeld in art. 20."

n. Art. 25 wordt gelezen als volgt:

Bij het overlijden eener in art. 24 vermelde weduwe, hetzij gedurende haar laatste huwelijk, hetzij na op nieuw in den weduwenstaat te zijn geraakt, worden de door eenen overleden deelgenoot bij haar in huwelijk verwekte, of door hun huwelijk gewettigde kinderen, met intrekking van den onderstand of van de gratificatien toegekend geweest overeenkomstig de art. 23 en 24, gesteld in het genot van den weezenonderstand in art. 20 vermeld, afgescheiden van dien toegekend aan kinderen uit anderen bedde van dusdanigen overleden deelgenoot, als vrucht der door hunnen vader betaalde bijdragen, ter verkrijging van het deelgenootschap, ter zake van het huwelijk of van de huwelijken, waaruit die kinderen van anderen bedde zijn gesproten."

Art. 2. De § § *h*, *i* en *k* van art. 1 worden, te rekenen van 1 Januarij 1860. toegepast op alle dan reeds in bedeeling zijnde weduwen, kinderen en weezen.

Art. 3. Gehuwde deelgenooten, weduwenaars met kinderen nog in de termen vallende om onderstand te kunnen genieten, en weduwen, kinderen en weezen, wier pensioenen, gratificatie of onderstand, te rekenen van 1 Januarij 1860, worden verhoogd, moeten alsnog aan het fonds voldoen de som uitmakende het verschil tusschen de door hen of ten hunnen behoeve reeds gestorte gelden overeenkomstig de art. 9 en 14 van het reglement, en het bedrag van één jaar pensioen overeenkomstig de verhoogde schaal voor de weduwe van hunnen rang of voor den rang naar welken de bedeelingen zijn toegekend.

De voormelde gehuwde deelgenooten, weduwenaars met kinderen, en weduwen, die met meerdere deelgenooten zijn gehuwd geweest en kinderen hebben, nog in de termen vallende om onderstand te kunnen genieten, zijn het genoemde verschil verschuldigd over ieder hunner huwelijken afzonderlijk.

De aldus verschuldigde gelden worden, te rekenen van 1e. Januarij 1860, in gelijke achtereenvolgende maandelijksche termijnen gekort:

van de tractementen of pensioenen der deelgenooten, ten bedrage van 1/12 ieder;

van de pensioenen der weduwen ten bedrage van 1/24 ieder; en van den onderstand van weezen en van kinderen van hertrouwde weduwen ten bedrage van *tien* ten honderd van dien onderstand.

Deze kortingen houden op:

voor weduwenaars met deelgeregtigde kinderen met de maand na die, in welke deze kinderen in de termen vallen van de § § *d* en *e* van art. 21., en

voor weduwen, kinderen en weezen door overlijden en het vervallen van den onderstand of van aanspraak daarop, overeenkomstig de bepalingen in de § § *d* en *e* van art. 21.

VERANDERINGEN

IN DEN LOOP DEZER EEUW, OP DE OORLOGSCHEPEN IN *Engeland* TOEGEPAST, TEN OPZIGTE VAN VORM, AFMETINGEN, MIDDELEN VAN VOORTSTUWING, AANVAL EN VERDEDIGING.

(*Vervolg*)

De eerste drijvende batterij in Engeland gebouwd, was de *Spanker* ontworpen in het jaar 1800 door Richard White. Fincham geeft er in zijne „History of Naval Architecture" de volgende beschrijving van: „Dit schip moet eene geduchte drijvende batterij zijn en kanonnen en mortieren van groot kaliber voeren, om geschikt te wezen zoowel voor den aanval als voor de verdediging van havens. Het dek was 35 ellen lang en 13 ellen breed. Het geschutdek was achter en voor vierkant, zoodat vier kanonnen konden worden gebruikt evenwijdig aan de rigting van de kiel. Dit dek sprong naar buiten uit; dit uitstekend gedeelte moest zoo hoog boven water komen, dat kleine vaartuigen die zouden willen enteren, daaronder kwamen en uit de daarin gemaakte luiken beschoten konden worden, maar het schip had geene genoegzame waterverplaatsing, zoodat het uitstekend gedeelte te digt aan het water kwam en de sloepen er niet onder konden komen. Dit schip was onder zeil onhandelbaar en werd daarom alleen bestemd voor de verdediging van de haven te Sheerness"

In Engeland werden verder geene drijvende batterijen gebouwd, vóór den laatsten oortog met Rusland, toen keizer Napoleon verscheidene van die schepen deed aanbouwen, bewogen door stoom en over de geheele kwetsbare oppervlakte beschermd door dikke ijzeren platen. Het eerste denkbeeld om schepen met ijzer te bekleeden, wordt vrij algemeen aan den keizer toegeschreven, maar hij was in geenen deele de eerste die zulk een voorstel deed. In het tweede deel van de „Mechanic's Magazine" van 1824 wordt in de volgende woorden de aandacht gevestigd op een geschrift van den Franschen kapitein ter zee „de Montgery."

„Mr. Montgery beweert dat daar de oorlogschepen van hout gebouwd worden, zij minstens met ijzer bekleed moeten zijn. Lang voor dat iemand er aan gedacht had ijzer in plaats van hout te gebruiken bij den aanbouw van groote schepen, waren er ijzeren of bronzen platen gebruikt voor het bedekken van oorlogschepen en stormrammen. De beroemde galei door Archytus en Archimedes gebouwd voor Hiero, tiran van Syracuse, was op die wijze bekleed. Philo van Byzantium stelde later voor de stormrammen geheel van ijzer te maken, maar Père Mersenne schijnt de eerste geweest te zijn, die er aan dacht om schepen met ijzer te bekleeden. Mr. de Montgery zegt dat, om de boorden van een schip kogelvrij te maken, zij ter dikte van vijftien duimen met ijzer bekleed moeten worden, dat wil zeggen eene reeks van ijzeren platen met blokken van gegoten ijzer er tusschen."

„Het voorstel om de boorden der schepen met ijzeren platen te bekleeden werd eveneens vele jaren geleden door den generaal Paixhans gedaan, in zijn werk „Nouvelle force maritime" (verhandelingen en berigten jaargang 1850, 2e. afd. n°. 4).

Keizer Napoleon met den aanbouw van zulke schepen een aanvang gemaakt hebbende en de Engelsche pers daarmede bekend geworden zijnde, werd de admiraliteit om zoo te zeggen genoodzaakt hetzelfde te doen, en de acht merkwaardige voortbrengselen, die nu in onze havens liggen, zijn daar de vruchten van.

Sir Howard Douglas vestigt in de vierde uitgave van zijne „Naval Gunnery" in 1855 de aandacht op eenige zeer belangrijke feiten, betrekkelijk den aanbouw dezer vaartuigen, daarin zegt hij onder anderen: „IJzeren platen van 12 duimen dik, zijn niet bestand tegen den schok van volle kogels van 60 ℔, waarvan de Russen in overvloed voorzien zijn; en tenzij de inhouten van die schepen ongewoon dik zijn, zullen zulke zware kogels niet alleen gaten maken in het ijzer, maar ook door hunne buitengewone kracht groote verwoesting in het boord aanrigten." Deze opmerkingen zijn gestaafd door de proefnemingen onlangs te Portsmouth gedaan tegen de *Meteor* en *Erebus*, drijvende batterijen met ijzer bekleed, waarbij de meeste schade werd veroorzaakt door de vernieling van de inhouten.

De drijvende batterijen door de admiraliteit gebouwd, verdienen echter die geheele afkeuring niet, die eenigen er tegen hebben uitgesproken. Sir Charles Napier verkeerde bij voorbeeld in eene grove dwaling, toen hij in een brief aan de Times schreef: „IJzeren drijvende batterijen die te naauwernood konden drijven, en die als zij het hadden kunnen doen toch nutteloos geweest zouden zijn, want als zij op 370 el van Sweeborg waren geplaatst, dan zouden zij vernield zijn en op 750 el zouden zij geen kwaad hebben gedaan."

De drijvenden batterijen zijn gewapend met kanonnen van 60 ℔ en de proeven door Sir Thomas Hasting voor twintig jaren tegen de *Prince George* genomen, hebben getoond dat op 110 ellen de 60-ponds kogels hoogst vernielend werkten en een ieder weet dat zij dit op veel grootere afstanden nog doen. De werkelijke gebreken van de drijvende batterijen moeten niet gezocht worden in de zwakheid van wapening, maar in hunne onhandelbaarheid en, zoo als de laatste proefnemingen hebben aangetoond, in de weinige sterkte der huid.

(*Wordt vervolgd.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van*
December.	10	Ned. Ind.	Doris	Tan Teksam	Balie (badong.)
„	—	Engelsche	Henrij Winch	A. Griffin	Singapore.
„	11	„	Alchimist	J. Deunett	Hongkong.
„	—	Hamburgsche	La Rochelle	J. Maijer	Batavia.
„	—	Ned. Ind.	Inghien	Tjang Tjeang An	Balie Badong.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
December.	11	Nederlandsche	Helena Constantia	R. M. Doneman	China.
„	—	Deensche	Cecrops	J. Davidson	Golf van Persie.
„	—	Ned. Ind.	Stoomschip Oenarang	S. van Hulstijn	Batavia via Samarang.
„	—	„ „	„ Palembang	W. A. J. Kuller	„ „ „
„	—	„ „	Little Tot	Katjoong	Pasoeroean.
„	12	Nederlandsche	Vier Gezusters	J. Bik	Nederland.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Pruissische	Dolphin	Klein	Nederland	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Macasser	Rip	Nederland	„ „ „ „
„	Copernicus	Visser	Nederland	„ „ „ „
Zweedsche	Constance	Soderberg	„	„ „ „ „
Sardinische	Lijdia	Bazano	„	„ „ „ „
Hamburgsche	Herschel	Hauschild	Onbepaald	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Amerikaansche	Witch	Hultman	Boston	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Wilhelmina Cox	Reisiger	Batavia	„ „ „ „
Deensche	Calloë	Schmidt	Amsterdam	„ „ „ „
Hamburgsche	La Rochelle	S. Meijer	Cork	„ „ „ „
Nederlandsche	Hermine Maria Elizabeth	Bonjer	Rotterdam	B. Kopersmit & Co.
„	Tonia	C. F. Zeeman	„	„ „ „ „
„	Ellen	Wentholt	In reparatie	„ „ „ „
„	Dorothea Henriette	D. Smit	Holland	B. J. van Eck & Co.
„	Samuel Hendrikus	A. G. Bouten	Nederland	„ „ „ „ „
„	Grondwet	Kamminga	Nederland	E. Ten Brinck & Co.
„	Cornelia	de Vries	Loopende	„ „ „ „ „
„	Christina Helena	C. Tjebbes	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
„	Dolphijn	C. B. Brandligt	„	„ „ „
„	L'Espérance	van Entere	Macassar	Hill Broekman & Co.
Engelsche	Harrij Winch	A. Griffin	Balie	„ „ „ „
Nederlandsche	Agatha en Maria	W. B. van Zijp	In reparatie	P. Kervel & Co.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Zijner Majesteits wachtschip Batavia

OORLOGSCHEPEN
Suriname,
Groningen,
Princes Amelia;

DE SCHEPEN
Herschel,
Vier Gezusters,
Alfulck,
Christina Helena,
Fulkus So-oot,
Tonia,
Catöe,
Fathool Mobarak,
Delphin,
Cornelia,
Constance;

DE STOOMSCHEPEN
Koningin der Nederlanden,
Palembang,
Oenarang,
Ambon;

DE BARKEN
Fatal Ma-an,
Louise Jacoba Johanna,
Naim Balgijer,
Meteor,
Ida,
Abbool Hassim,
Atidjatoor Rachman,
Witch,
Dorothea Henriette,
Grondwet,
Acsa,
Ellen,
Hermina Maria Elizabeth,
Samuel Hendrikus,
Joedul Barie,
Fathol Madjiet,
Adenan,
Macasser,
Pictura,
Alhamadanie,
Volkus Sa-Ada,
Fathal Nassar,
Assad Dulla,
L' Amitié,
Copernicus,
Agatha en Maria,
Oosterling,
Lidia,
Eensgezindheid.

DE BRIKKEN
Risgil Hair,
Talsum,
Banda Balhair,
So-Ootdin,
L' Espéranee;

DE SCHOENERS
Sarie Tengaroong,
Carolina,
Srie Cheribon,
Jupiter,
Bil Madjiet,
Hing Aan,
Ataief,
Virgo,
Bintang Tjaigoan,
Ardjoero,
Hosceng,
Witch of The Wave,
Dolphijn;

DE KOTTERS
Riengit,
Tedok,
Little Tot;

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 10den tot en met den 12den December 1859.

AANVOER

Van Batavia per het Ned. Ind. stoomschip *Oenarang*, gezagv. VAN HULSTEIJN agenten ADAM & Co.

5 balen en kisten manufacturen, 10 kisten kramerijen, FRASER EATON & Co; 1 kist manufacturen, MCMILLAN MARTEN & Co; 10 vaten meel, GEBR. VAN DELDEN; 2 kisten manufacturen, BA-SANDIET; 20 kisten indigo, 700 stuks koehuiden, 20 pakken atal, 3 collies ijzerstoelen, 15 vaatjes groene zeep, 75 collies koopmanschappen, 8 stoelen, 4 collies monsters, 122 balen en kisten manufacturen, ADAM & Co.

Van Batavia per het Ned. schip *Dolfijn*, gezagv. G. B. BRANDLIGT agenten SCHIMMELPENNINCK & Co.

1150 kelders genever, SCHIMMELPENNINCK & Co.

Van Menado per het Ned. schip *Eensgezindheid*, gezagv. B. G. FLIK agenten B. KOPERSMIT & Co; 6576 picols koffij, W. CORES DE VRIES; 69 stuks en 101 bossen ijzer, NASCH.

Van Batavia per het stoomschip *Ambon*, gezagv. W. VOGEL agent W. CORES DE VRIES.

2 ledige koffers, 3 kistjes regaal, W. CORES DE VRIES; 4 kisten manufacturen, Order; en eenige goederen bestemd voor Moluccos.

UITVOER.

Naar China per het Ned. schip *Helena Constantia*, gezagv. R. M. DONEMA.

80 picols spiauter, FRASER EATON & Co; 2 kisten broeades, HILL BROEKMAN & Co; 3 kisten lijnwaden, en kleinigheden, MCMILLAN MARTEN & Co.

Naar de Golf van Perzie per het Deens. schip *Cecrops*, gez. DAVIDSON, $4820^{54}/_{100}$ picols suiker, 2 picols rottings, 1 kist flacons, 14 vaten vuursteenen, G. MARTHERUS.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Ardjoeno*, gezagv. SARIEDJO.

3 kisten amfioen MCMILLAN MARTEN & Co; 1 kist amfioen, TAN BINDJANG.

Naar Borneo via Grissee per de Ned. Ind. bark *Adenan*, gezagv. MOHAMAT ALIE.

f 9000 aan zilver munt, Gezagvoerder.

Marktprijzen.

SUIKER *f* 15½.
KOFFIJ.
RIJST (CARGA) ℘ koijang *f* 140 @ *f* 150.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 165 @ *f* 180.—
KOEHUIDEN ℘ picol.
ARAK ℘ legger. *f* 45.—
OLIE (KLAPPER). *f* 26.—
OLIE (KATJANG.) *f* 21.—
KADJANG MATTEN. *f* 9.—
ROTTING *f* 8½ @ *f* 9.—
WISSELKOERS 103%.

CORRESPONDENTIE.

Een onzer geabonneerden vestigt de aandacht op de noodzakelijkheid der oprigting eener brievenbus te Grissee aangezien zich het geval heeft voorgedaan dat deze, op verren afstand van die plaats verwijderd, een bediende met eenen brief daar heeft gezonden, bestemd voor de mail, deze aldaar echter is geweigerd omdat die te vroeg aankwam, zeggende; *mistie belon tempo sebab mail belon maoe djalan.*

VERBETERING.

In ons nummer 103 is in den datum van het **algemeen overzigt** verkeerdelijk gesteld 9 October; men leze, ROTTERDAM 23 *October*.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven

GEDRUKT BIJ LE ROY & Co TE SOERABAYA.